

INSTRUCȚIUNI METODOLOGICE PENTRU OLIMPIADA REPUBLICANĂ LA LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ PENTRU INSTITUȚIILE CU PREDARE ÎN LIMBILE MINORITĂȚILOR NAȚIONALE

I. PREAMBUL

Olimpiada Republicană la disciplina *Limba și literatura română* pentru elevii din instituțiile cu predare în limbile minorităților naționale are un rol strategic în integrarea socială și culturală.

Scopul general al Olimpiadei Republicane la *Limba și literatura română* pentru elevii din instituțiile cu predare în limbile minorităților naționale este de a identifica, a motiva și a stimula elevii capabili de performanțe înalte, de a promova limba română ca valoare națională și europeană, spiritul de corectitudine, de competitivitate și de comunicare interpersonală.

Scopul specific al Olimpiadei Republicane la *Limba și literatura română* pentru elevii claselor a IX-a – a XII-a din instituțiile cu predare în limbile minorităților naționale este promovarea limbii române ca instrument de comunicare interetnică și de integrare socioculturală, oferind elevilor un cadru oficial pentru a-și demonstra competențele lingvistice și atașamentul față de valorile culturale ale Republicii Moldova.

Obiectivele specifice ale Olimpiadei Republicane la *Limba și literatura română* pentru elevii claselor a IX-a – a XII-a din IPLMN vizează dezvoltarea armonioasă a competențelor elevilor pe mai multe planuri:

- competența comunicativă care presupune evaluarea capacității de a produce mesaje scrise și orale corecte, coerente și nuanțate în limba română.
- valorificarea lecturii ce rezidă în stimularea interesului pentru lectura textelor literare și nonliterare, precum și dezvoltarea abilităților de analiză și interpretare critică.
- identitate și cultură ce vizează cultivarea respectului pentru patrimoniul cultural național și familiarizarea cu operele reprezentative ale scriitorilor români.
- excelență academică, constând în identificarea și susținerea elevilor dotați, care dau dovadă de creativitate și spirit critic în utilizarea limbii române.

Olimpiada raională/municipală/zonală la disciplina *Limba și literatura română* pentru elevii pentru instituțiile cu predare în limbile minorităților naționale se va desfășura la data de 15 februarie 2026, în conformitate cu [Ordinul MEC nr. 1802 din 21.10.2025 cu privire la Orarul olimpiadelor și concursurilor republicane pentru anul 2026](#).

Olimpiada Republicană la *Limba și literatura română* pentru elevii pentru instituțiile cu predare în limbile minorităților naționale se va desfășura, în conformitate cu [Ordinul MEC nr. 1803 din 21.10.2025 cu privire la Orarul olimpiadelor și concursurilor republicane pentru anul 2026](#), în perioada 16-18 aprilie 2026.

II. INSTRUCȚIUNI SPECIFICE PENTRU PARTICIPANȚII LA OLIMPIADĂ

1. Accesul și obiectele permise/interzise

Elevii intră în sala de examinare singuri, fără însoțitori (profesori/părinți etc.).

Este obligatoriu ca elevii să aibă asupra lor **buletinul de identitate valid** și instrumente de scris de culoare **albastră** (pix, stilou).

Se interzice elevilor accesul în sală cu:

- telefoane mobile, tablete, ceasuri inteligente sau orice dispozitive cu conexiune la internet.
- manuale, dicționare, notițe, fișici sau orice alte surse de informare.

- genți, poșete, rucsacuri (*acestea se lasă într-un loc special amenajat, indicat de asistenți*).

2. Desfășurarea probelor

- *Comunicarea:* Din momentul distribuirii subiectelor, orice comunicare elev-elev, elev-supraveghetor, elev-profesor/însoțitor este strict interzisă și atrage după sine eliminarea din concurs.
- *Întrebări:* Participanții la Olimpiadă pot adresa întrebări de clarificare doar în primele 15 minute de la începerea probei. Întrebările trebuie să vizeze doar, eventuale, aspecte tehnice și/sau de tehnoredactare. Sunt strict interzise întrebările privind sugestiile de rezolvare.

3. Proba scrisă și/sau proba orală

La etapa raională/municipală/zonală, *proba scrisă:*

clasa a IX-a	clasa a X-a	clasa a XI-a	clasa a XII-a
▪ se desfășoară pe foi tipizate;			
▪ este compusă din 3 subiecte cu itemii de rigoare;			
▪ timpul alocat pentru proba scrisă este de 180 de minute ;			
▪ timpul e cuantificat din momentul în care ultimul elev a primit varianta de subiecte în sală;			
▪ e obligatorie respectarea normelor limbii române literare pe tot parcursul lucrării;			
▪ lucrarea trebuie scrisă lizibil, în limita volumului indicat;			
▪ NU SE ADMIT pe lucrare semne distinctive care ar putea duce la identificarea autorului și sau prenume și nume;			
▪ NU SE ADMIT în cuprinsul itemilor rezolvați informații precum: prenume și nume și/sau denumiri de instituții de învățământ general și sau localități care ar putea duce la identificarea autorului.			

La etapa republicană, *proba scrisă:*

clasa a IX-a	clasa a X-a	clasa a XI-a	clasa a XII-a
▪ se desfășoară pe foi tipizate;			
▪ e obligatorie respectarea normelor limbii române literare pe tot parcursul lucrării;			
▪ este compusă din 3 subiecte cu itemii de rigoare		▪ este compusă din 2 subiecte	
▪ timpul alocat este de 180 de minute		▪ timpul alocat este de 120 de minute	
▪ timpul e cuantificat din momentul în care ultimul elev a primit varianta de subiecte în sală.			
▪ lucrarea trebuie scrisă lizibil, în limita volumului indicat.			
▪ NU SE ADMIT pe lucrare semne distinctive care ar putea duce la identificarea autorului și sau prenume și nume.			

- NU SE ADMIT în cuprinsul itemilor rezolvați informații precum: prenume și nume și/sau denumiri de instituții de învățământ general și sau localități care ar putea duce la identificarea autorului.

Proba orală:

- Nu se desfășoară la etapa raională/municipală/zonală.
- La etapa republicană, *proba orală* se desfășoară doar la clasa a XII-a.
- Elevii intră în ordine alfabetică.
- Timpul de pregătire pentru răspuns este, de regulă, de cca 15-20 de minute.

III. PROGRAMĂ PENTRU OLIMPIADĂ

- Programă pentru olimpiada la *Limba și literatura română* pentru elevii din IPLMN vizează arii tematice conform curricula disciplinei *Limba și literatura română*, precum și contexte tematice interdisciplinare potrivit curricula disciplinelor până la clasa de concurs a Olimpiadei.
- Actele comunicative și elementele de construcție a comunicării pe care trebuie să le dețină participantul la Olimpiadă trebuie să corespundă nivelurilor Cadrului European Comun de Referință pentru Limbi.
- Elevii/evele care intră în concurs vor demonstra cunoștințe interdisciplinare înalte despre cultura, obiceiurile, tradițiile naționale, normele comportamentale, patrimoniul național, valorile culturale naționale/universale, probleme social-economice de interes public corespunzător vârstei etc.

Clasa	Unități de conținut	Elemente de construcție a comunicării, acte comunicative
a -IX-a	Adolescentul și valorile sale; adolescentul și societatea, adolescentul și natura; adolescentul și Patria, adolescentul și cultura etc.	Nivelul B 1.3
a -X-a	Adolescentul și valorile sale; adolescentul și societatea, adolescentul și natura; adolescentul și Patria, adolescentul și cultura etc. <i>Mediul personal, educațional, social, cultural.</i>	Nivelul B 2.1
a -XI-a	Adolescentul și valorile sale; adolescentul și societatea, adolescentul și natura; adolescentul și Patria, adolescentul și cultura etc. <i>Mediul personal, educațional, social, cultural.</i>	Nivelul B 2.2
a -XII-a	Adolescentul și valorile sale; adolescentul și societatea, adolescentul și natura; adolescentul și Patria, adolescentul și cultura etc. <i>Mediul personal, educațional, social, cultural.</i>	Nivelul B 2.3

IV. STRUCTURA PROBELOR DE CONCURS

PROBA SCRISĂ:

- La subiectul nr. 1, care presupune receptarea textului scris, elevilor/elevelor li se propun itemi cu răspuns scurt și itemi cu răspuns construit (eseu structurat de mici dimensiuni).

Sarcinile vizează identificarea tangențelor literare, justificarea alegerilor prin argumente, explicarea sensului unor expresii în context și exprimarea opiniei față de actualitatea temei.

- La subiectul nr. 2, care prevede producerea de mesaje scrise, elevilor/elevelor li se propune redactarea creativă a unui eseu, respectând structura specifică, bazat pe suport vizual (o imagine complexă).

Sarcinile vizează redactarea unui eseu care să integreze interpretarea unei imagini, **în ansamblu nu doar a unor elemente distincte**, cu argumente și exemple din viața cotidiană.

Pentru subiectul de redactare se solicită respectarea unui volum de exact (clasa a IX-a – 10 enunțuri, clasa a X-a – 12 enunțuri, clasa a XI-a – 14 enunțuri, clasa a XII-a, la etapa raională/municipală/zonală, – 16 enunțuri).

- La subiectul nr. 3, candidatul trebuie să redacteze un discurs care abordează o anumită temă socială, culturală, de mediu etc., în limita spațiului/timpului rezervat (clasa a IX-a – 10 enunțuri, clasa a X-a – 12 enunțuri, clasa a XI-a – 14 enunțuri, clasa a XII-a, la etapa raională/municipală/zonală, – 16 enunțuri).

Cerințe specifice vizează respectarea structurii discursului, originalitatea viziunii, vocabularul elevat, coerența logică, lizibilitatea și normele gramaticale.

PROBA ORALĂ

- În 2026, este adresată doar elevilor/elevelor din clasa a XII-a, în contextul în care participanții la olimpiada republicană au parcurs aproape integral nivelurile A1-B2 conform curricula și CECRL.
- La proba orală elevii/elevele intră în ordine alfabetică.
- Concurentul/concurenta extrage o fișă cu subiectul nr. 3 care prevede prezentarea unui discurs, în limita a 2 – 2,5 minute.
- Concurenții pregătesc un discurs în contextul participării la un concurs cu un proiect de grup.
- Timpul de pregătire pentru răspuns este de cca 15-20 de minute.

V. CRITERIILE DE APRECIERE

Proba scrisă:

- La subiectul nr. 1 se evaluează argumentarea, capacitatea de sinteză, utilizarea limbii literare și respectarea cerințelor specifice fiecărui item.
- La subiectul nr. 2 se evaluează potrivit reperelor de mai jos:

REPERE subiectul nr. 2:	Punctaj			
	clasa a			
	IX-a	X-a	XI-a	XII-a
● intitularea eseului realizat în baza imaginii propuse	2	2	2	2
● respectarea structurii eseului	3	3	3	3
● exprimarea opiniei proprii	1	1	1	1
● prezentarea argumentelor convingătoare (minimum 3)	3	3	3	3
● impresionabilitatea expunerii: caracterul emotiv al eseului	2	2	2	2

- *utilizarea expresiilor plastice (comparații, epitete, metafore etc.), a proverbelor sau a aforismelor*
- *originalitatea eseului: vocabular variat, elevat, creativitate inteligentă (gândire pătrunzătoare, judecăți de valoare), imaginație vie (idei noi și abordare neordinară)*
- *respectarea volumului eseului*
- *scrierea lizibilă (clară, îngrijită)*
- *respectarea normelor limbii române literare*

7	8	9	10
4	4	4	4
1	1	1	1
1	1	1	1
4	4	4	4

Punctaj total pentru subiectul nr. 2

28	29	30	31
-----------	-----------	-----------	-----------

N.B.

- *Se acordă 2 puncte: 1 punct pentru un titlu ordinar; 2 puncte pentru un titlu original.*
- *Pentru argumente superficiale nu se acordă puncte.*
- *Se acordă câte un punct pentru fiecare expresie plastică, proverb sau aforism.*
- *Se acordă 4 puncte integral pentru: vocabular variat, elevat, creativitate inteligentă (gândire pătrunzătoare, judecăți de valoare), imaginație vie (idei noi și abordare neordinară).*
- *Respectarea normelor limbii române literare este punctată la fiecare subiect.*
- *Scrierea lizibilă, clară și îngrijită este un criteriu obligatoriu, penalizat/recompensat cu 1 punct la subiectele nr. 1 și 2.*

N.B.! În cazul în care candidatul depășește volumul indicat (cu mai mult decât un enunț), nu i se acordă punctajul prestabilit.

- **La subiectul nr. 3 din clasele a IX-a – a XI-a, discursul scris, evaluarea se va desfășura după modelul de mai jos:**

Repere:	Punctaj
● <i>Respectarea structurii specifice unui discurs.</i>	4
● <i>Propunerea a trei activități în contextul proiectului.</i>	3
● <i>Identificarea a trei probleme care ar putea fi soluționate prin implementarea proiectului.</i>	3
● <i>Prezentarea a patru beneficii pentru comunitate, așteptate după implementarea proiectului dat.</i>	4
● <i>Finalizarea discursului printr-un slogan (maximă, proverb etc.) potrivit, care să motiveze tinerii să fie proactivi.</i>	2
● <i>Manifestarea autenticității în elaborarea discursului (viziune originală, idei pertinente, vocabular elevat, acțiuni inteligente, expunere logică și coerentă).</i>	3
● <i>Respectarea volumului.</i>	1
● <i>Scrierea lizibilă (clară, îngrijită).</i>	1
● <i>Respectă normele limbii române literare.</i>	4
Punctaj total pentru subiectul nr. 3, scris:	25

PROBA ORALĂ:

Criteriile de evaluare pentru proba orală se vor fundamenta pe reperele prezentate infra:

Criteriu de evaluare	Repere pentru elev/elevă:	Punctaj
☐ Structura discursului	▪ <i>Respectă structura specifică unui discurs.</i>	4
☐ Inovația activităților	▪ <i>Propune trei activități în contextul proiectului.</i>	3
☐ Analiza problemelor	▪ <i>Identifică trei probleme care ar putea fi soluționate prin implementarea proiectului.</i>	3
☐ Impactul social	▪ <i>Prezintă patru beneficii pentru comunitate, așteptate după implementarea proiectului dat.</i>	4
☐ Forța de persuasiune	▪ <i>Finalizează discursul printr-un slogan (maximă, proverb etc.) potrivit, care să motiveze tinerii să fie proactivi.</i>	2
☐ Calitatea limbajului	▪ <i>Manifestă coerență și expresivitate în expunerea discursului (conectori logici pertinenti, vocabular elevat, expunere logică a mesajului).</i>	3
☐ Prezența scenică	▪ <i>Utilizează elemente nonverbale (contact vizual, postură, gestică, mimică adecvate) și paraverbale (dicție, intonație, volum, ritm și pauze retorice).</i>	6
☐ Gestionarea timpului	▪ <i>Încadrează-te în timp (între 2 și 2,5 minute).</i>	2
☐ Corectitudine a gramaticală	▪ <i>Respectă normele limbii române literare.</i>	4
Punctaj total pentru subiectul nr. 3		31

N.B.

- **Structura discursului.** Se acordă câte un punct pentru fiecare parte componentă a discursului: formula de adresare, introducere, conținut, încheiere. Structura reprezintă „scheletul” pe care se sprijină ideile.
- *Inovația activităților.* Se acordă câte un punct pentru fiecare activitate enunțată.
- *Analiza problemelor.* Se acordă câte un punct pentru fiecare problemă etalate ca soluționabile.
- *Impactul social.* Se acordă câte un punct pentru fiecare beneficii pentru comunitate, așteptate după implementarea proiectului dat.
- *Forța de persuasiune.* Se acordă 2 puncte: 1 punct pentru un slogan ordinar sau 2 puncte pentru un slogan original.
- *Calitatea limbajului.* Se acordă 1 punct pentru utilizarea unui limbaj standard, 2 puncte pentru utilizarea relativ elevată a lexicului. Se acordă 3 puncte pentru bogăția/diversitatea vocabularului, utilizarea unor figuri de stil sau procedee retorice (interogații retorice, metafore, antiteze) care să ofere forță discursului.
- *Prezența scenică.* Se acordă 3 puncte pentru elemente nonverbale precum: contact vizual, postură, gestică, mimică adecvate și alte 3 puncte elemente paraverbale, de genul: dicție, intonație, volum, ritm și pauze retorice. *N.B. Câte 1 punct pentru fiecare element, dar nu mai mult de 3 puncte pentru fiecare din cele 2 componente.*
- *Gestionarea timpului.* Se acordă 2 puncte pentru încadrarea discursului în timpul rezervat (2 – 2,5 minute). Un discurs prea scurt pare superficial, iar unul prea lung indică lipsă de sinteză.). Managementul timpului este și o formă de verificare a respectului față de public și de autocontrol.

- *Corectitudinea gramaticală.* La clasa a XII-a, norma literară trebuie să fie a doua natură. Cele 4 puncte reflectă prestigiul oratorului. Orice eroare de acord, orice „rusism” (structură tradusă mot-à-mot din limba rusă) sau folosirea improprie a unui neologism duce la pierderea punctajului. Se punctează capacitatea de a vorbi „curat”, fluid și academic.

VI. **DESFĂȘURĂTORUL PROBEI ORALE, CLASA A XII-A**

Pentru Juriu

1. Membrii juriului iau loc la masa juriului și aranjează materialele pentru desfășurarea probei.
2. Membrii juriului distribuie între ei Cerințele cu indicatori pentru care vor acorda punctaj.
3. Membrii juriului, atunci când elevii prezintă discursul, fixează punctajul conform cerințelor propuse spre evaluare.
4. Membrii juriului au la dispoziție 2 minute după fiecare răspuns pentru definitivarea punctajului individual.
5. Membrii juriului nu comentează, nu pun întrebări suplimentare, nu-i întrerup pe concurenți, decât atunci când aceștia depășesc timpul rezervat.
6. După audierea ultimului concurent în prezența penultimului concurent, în vederea asigurării transparenței, membrii Juriului discută pentru a stabili punctajul final la proba orală.
7. Membrii juriului calculează la final punctajul total pentru fiecare concurent și-l introduc în **Tabelul_juriu_proba_orală.**
8. Transmiterea către Președintele juriului a Listei cu punctaj final în descreștere a tuturor participanților la proba orală.

Pentru concurenți/concurente

1. Explicarea de către un Președintele Juriului a procedurii de susținere a probei orale.
2. Repartizarea în sălile de clase indicate, conform ordinii alfabete.
3. Invitarea de către un membru al Juriului din fiecare sală a concurenților
4. Extragerea pe rând a subiectului de către fiecare concurent/concurentă.
5. Pregătirea individuală a concurentului/concurenteii timp de 10 minute.
6. Prezentarea discursului oral timp de 2 – 2,5 minute (cronometrat, de regulă, cu o clepsidră cu nisip de 3 minute).
7. Respectarea intervalului de pauză între răspunsuri până la 2 minute.
8. Interzicerea de a face orice însemnări de către elevii care așteaptă să fie invitați la răspuns (nerespectarea echivalează cu părăsirea sălii).
9. Pentru audierea ultimului concurent/concurentă în sală se va reține penultimul concurent/-ă, în vederea asigurării transparenței.